

JUSTITSMINISTERIET
Lovafdelingen

Dato: 26. februar 2009
Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2009-740-0336
Dok.: MSP40625

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Videokommunikation ved fristforlængelser og justering af dommernormering)

I. Høringen

Lovudkastet har været sendt i høring hos:

Østre Landsret og Vestre Landsret, samtlige byretter, Sø- og Handelsretten, Domstolsstyrelsen, Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandforening, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet i Danmark, DJØF, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Institut for Menneskerettigheder, Retssikkerhedsfonden og Retspolitisk Forening.

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i kursiv.

II. Høringssvarene

Østre Landsret, Vestre Landsret samt Sø- og Handelsretten har ingen bemærkninger til lovudkastet.

1. Anvendelse af videokommunikation ved fristforlængelser uden sigtedes samtykke (ny § 748 b i retsplejeloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 4)

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Advokatrådet anfører, at rådet af hensyn til den sigtedes retssikkerhed må vende sig imod en gennemførelse af forslaget om anvendelse af videokommunikation ved fristforlængelser. Advokatrådet finder det således retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at sigtede mister retten til at være til stede under en retshandling af så indgribende karakter som en fristforlængelse er udtryk for. Selv om den teknologiske udvikling har medført, at afvikling af videomøder kan foregå mere betryggende end tidligere, finder Advokatrådet, at der i de tilfælde, hvor sigtede ønsker personligt at møde frem, kun bør gennemføres begrænsninger i denne adgang, hvis der foreligger særdeles tungtvejende grunde. Rådet henviser til, at som lovforslaget er formuleret og begrundet, er det bærende fundament for ønsket om at fravige udgangspunktet om personligt fremmøde, at der ved videotransmitterede retsmøder vil kunne spares mange ressourcer, som ellers anvendes til transport og bevogtning. Advokatrådet finder ikke, at hensynet til ressourceforbruget er tungerevejende end hensynet til sigtedes ret til at være til stede, når dommeren træffer indgribende beslutninger. Advokatrådet fremhæver endvidere, at adgangen til at møde frem for en dommer med deltagelse af alle sagens aktører er det optimale, idet den umiddelbare kommunikation, verbal som nonverbal, tilgodeses når den sigtede fremstilles personligt for retten. Advokatrådet er især betænkelig ved anvendelse af videomødeformen i sager om fristforlængelser af isolationsfængslede, der i medfør af lovforslaget kan få isolationsfængslingen forlænget i op til 6 måneder uden personligt at møde en dommer.

Advokatrådet anfører også, at grundlaget for at indføre videokommunikation stadig synes spinkelt. Advokatrådet henviser bl.a. til, at det af bemærkningerne til lovforslaget og evalueringen af pilotforsøget fremgår, at de gennemførte forsøg med videokommunikation primært har haft til formål at undersøge, om det i dag er teknisk muligt at gennemføre retsmøder ved brug af videokommunikation på tilfredsstillende måde. Det anføres desuden i evalueringsrapporten, at pilotperioden har været for kort, og at man derfor ikke har haft mulighed for at vurdere alle aspekter af videomødeformen.

Advokatrådet anfører endelig, at ressourcebesparelsen ved videotransmitterede retsmøder om fristforlængelser ikke er fuldt afdækket, og at rådet savner en redegørelse for, hvorvidt forslaget samlet set medfører nævneværdige besparelser for staten. Eftersom ressourcebesparelser er det eneste og afgørende argument for ønsket om at fravige udgangspunktet om den personlige fremstilling for en dommer, er det rådets opfattelse, at lovforslaget bl.a. bør indeholde beregninger over, hvilke ressourcebespa-

relser lovforslaget vil medføre. Advokatrådet henviser i den forbindelse til, at udgangspunktet i lovforslaget er, at anklageren skal give møde i retten og forsvareren skal give møde samme sted som den varetægtsfængslede. For anklageren vil der således ikke være nogen besparelse og for forsvareren vil der kun være en besparelse, hvis forsvareren er tættere på den varetægtsfængslede end på retten, hvilket formentlig kun yderst sjældent vil være tilfældet, idet ordningen primært må forventes anvendt i sager, hvor den varetægtsfængslede er anbragt langt fra retten og dermed typisk langt fra forsvareren. Da forsvareren vil skulle transportere sig til det sted, hvor sigtede er indsat, må forslaget antages at ville indebære en forøgelse af udgifterne til honoraret til den sigtedes forsvarer. Eventuelt øgede udgifter i forbindelse med forsvaret bør derfor tages i betragtning.

Advokatrådet fremhæver desuden, at forøgede omkostninger til forsvaret kan ende med at skulle betales af den sigtede, da sigtede normalt skal betale sagens omkostninger, hvis sigtede dømmes for forholdet. Efter rådets opfattelse kan der stilles spørgsmålstejn ved rimeligheden af, at udgiften for den sigtede vil afhænge af, hvor varetægtsfængslingen finder sted, da sigtede ikke har indflydelse på dette.

Vedrørende transport til og fra retsmødet anfører Advokatrådet, at Danmarks geografiske udstrækning formentlig ikke er større end, at transporten i de fleste tilfælde vil være forholdsvis begrænset. Som det fremgår af retsplejelovens § 770, stk. 2, er udgangspunktet tillige, at varetægtsfængslede så vidt muligt skal anbringes i varetægtsfængsel, hvor straffesagen behandles. I det omfang dette udgangspunkt følges, vil transporten således være minimal. I det omfang dette udgangspunkt ikke følges, er det Advokatrådets opfattelse, at problemet snarere bør løses ved at regulere placeringen af varetægtsfængslede, således at lovens udgangspunkt i højere grad tilstræbes efterlevet.

Advokatrådet peger også på, at det i de situationer, hvor forsvareren efter en grundlovsvagt har flere fristforlængelser samme dag og hvor klienterne sidder i forskellige fængsler, kan være en praktisk umulighed at være til stede i fængslet. I disse situationer bør fristforlængelser ved hjælp af videokommunikation undlades.

Advokatrådet har endvidere anført, at hvis forslaget vedtages til trods for de betænkeligheder, som rådet har anført, så finder rådet, at det bør præciseres, hvilke betingelser der skal være opfyldt, før den foreslåede rets-

mødeform kan anses for ”ubetænkelig”, ligesom der bør indføres en grænse for, hvor ofte den samme varetægtsarrestant kan blive afskåret fra personligt fremmøde i retten. Advokatrådet henviser derudover til, at evalueringsrapporten peger på, at videomødeformen kan være meget velegnet til fristforlængelsesmøder, navnlig ved genindsættelser, men at de vil være mindre egnede til situationer, hvor der skal gennemføres egentlige efterforskningsforhør. Dette bør efter rådets opfattelse give anledning til overvejelse af hensigtsmæssigheden af forslaget § 748 b, stk. 1, pkt. 3, hvorefter § 192 finder anvendelse, hvis sigtede skal afgive forklaring, og reservation bør i alle tilfælde fremgå af bemærkningerne til forslaget.

Landsforeningen af Beskikkede Advokater støtter ikke lovforslagets bestemmelser om anvendelse af videokommunikation ved fristforlængelser. Landsforeningen anbefaler, at der indhøstes et væsentligt bredere erfaringsgrundlag, når og såfremt de generelle regler om anvendelse af videokommunikation ved retsmøder under efterforskningen af en straffesag (lovforslaget § 748 a) har været gældende i en periode på f.eks. 3 år. Først herefter bør der tages initiativ til en så væsentlig udvidelse af området for videokommunikation, hvis erfaringsgrundlaget begrundet det.

Det er Landsforeningens opfattelse, at der i de tilfælde, hvor det skønnes, at retsmødet til behandling af fristforlængelsen vil være af mere formel karakter, gives et såkaldt ”fristforlængerbrev” fra sigtede og forsvareren, hvori der meddeles samtykke til forlængelse af fængslingsfristen med et givent antal uger. Således er der allerede i dag et ikke ubetydeligt antal retsmøder, der på denne måde falder bort ved, at der er meddelt en skriftlig forlængelse forud for retsmødet. Fristforlængelser, hvor der ikke foreligger en skriftlig forlængelse, er efter Landsforeningens opfattelse generelt udtryk for, at retsmødet skal afholdes i retten med henblik på rettens stillingtagen til anklagemyndighedens begæring om fortsat varetægtsfængsling og forsvarerens bemærkninger hertil.

Efter Landsforeningens opfattelse indebærer lovforslaget, hvorefter forsvareren som udgangspunkt befinder sig i arresthuset eller institutionen sammen med sigtede, en række utilsigtede følgevirkninger, dels af retssikkerhedsmæssig karakter, dels af praktisk karakter for forsvarerens tilrettelæggelse af sit arbejde.

Landsforeningen anfører bl.a., at lovforslaget reelt indebærer, at det ikke er sigtede, der skal transporteres til retten, men nu forsvareren der skal la-

de sig transportere til arresthuset. Idet anvendelse af videokommunikation som udgangspunkt er baseret på et ønske om at spare ressourcer ved en unødigt transport af sigtede og idet der i hvert fald for så vidt angår Storkøbenhavn i mange tilfælde vil være tale om, at sigtede er placeret i arresthuse rundt omkring på Sjælland, selvom sagen behandles ved en af retterne i hovedstadsområdet, vil det indebære betydelig transporttid for forsvareren. Et system, hvor forsvareren forudsættes at være til stede på det sted, hvor sigtede befinder sig, vil således vanskeliggøre, for ikke at sige umuliggøre, at forsvareren samme dag og på næsten samme tidspunkt vil kunne deltage i et umiddelbart efterfølgende retsmøde i den pågældende ret. Systemet vil nødvendiggøre, at den pågældende forsvarer må lade sig repræsentere ved en anden forsvarer i et ikke uvæsentligt omfang, hvilket hverken domstolene eller forsvarerne generelt ønsker at acceptere, idet hvervet som beskikket forsvarer er personligt og som udgangspunkt skal udføres af den pågældende forsvarer.

Danske Advokater henviser til Landsforeningen af Beskikkede Advokaters høringssvar. Danske Advokater er opmærksom på muligheden for eventuelle tilpasninger i lyset af den teknologiske udvikling og på de i bemærkningerne omtalte besparelsmuligheder, men er enig med landsforeningen i, at der bør indhøstes et endnu bredere erfaringsgrundlag, inden man i givet fald etablerer mulighed for uden sigtedes samtykke at anvende videokommunikation ved fristforlængelser.

Institut for Menneskerettigheder anfører, at det aktuelle lovforslag efter Instituttets opfattelse ikke giver anledning til risiko for krænkelse af menneskeretlige forpligtelser, men instituttet finder, at den sigtede eller tiltalte i videst muligt omfang bør være til stede fysisk, idet denne fremgangsmåde bedst sikrer både dommerens og den frihedsberøvedes direkte mulighed for kommunikation.

Samtlige byretter har anbefalet, at der indføres mulighed for retten til at træffe bestemmelse om anvendelse af videokommunikation i fristforlængelser som anbefalet af Retsplejerådet og foreslået i lovforslaget. Byretterne har henvist til den forsøgsordning med videokommunikation, som i 2007 blev gennemført med deltagelse af retterne i Århus, Glostrup, København og på Bornholm, og som i 2008 blev udvidet med Retten i Hillerød, som bl.a. har gennemført adskillige retsmøder om fristforlængelser af frihedsberøvede udlændinge i Ellebæk (tidl. Sandholmlejren) efter udlændingelovens § 36. De hidtidige erfaringer har vist, at videokommunikation har et stort anvendelsespotentiale i fristforlængelser, men at den

manglende mulighed for retten til at træffe bestemmelse om, at den fængslede skal deltage i retsmødet ved videokommunikation, har vanskeliggjort udbredelse af teknikken til den type retsmøder, da den fængslede kun sjældent ønsker at meddele det samtykke, som er fornødent efter den nugældende lovgivning.

Domstolsstyrelsen har fuldt ud tilsluttet sig byretternes høringssvar.

Rigsadvokaten støtter den foreslåede lovændring. Rigsadvokaten har anmodet samtlige statsadvokater og politidirektører om bemærkninger til lovudkastet og oplyser, at de modtagne høringssvar støtter den foreslåede lovændring. Det vil således medføre en betydelig besparelse for politiet og anklagemyndigheden, hvis sigtede ikke skal transporteres til og fra retsmødet, og hvis anklageren kan deltage i et retsmøde via videoforbindelse, hvis sigtede ligeledes deltager via videoforbindelse.

Rigspolitiet anbefaler meget en gennemførelse af det foreliggende udkast til ændring af retsplejeloven om videokonferencer ved fristforlængelser.

Som anført i lovforslagets bemærkninger bygger den del af lovforslaget, som vedrører anvendelse af videokommunikation ved fristforlængelser uden sigtedes samtykke, på Retsplejerådets udtalelse af 15. december 2008 om anvendelse af telekommunikation med billede ved retsmøder om forlængelse af varetægtsfængsling. Udtalelsen er medtaget som bilag 2 til lovforslaget.

I udtalelsen har Retsplejerådet gennemgået de forskellige hensyn, som efter rådets opfattelse bør indgå ved en fornyet vurdering af, om der bør være mulighed for, at retten kan bestemme, at retsmøder om forlængelse af frister for varetægtsfængsling skal afholdes med brug af videokonferenceudstyr i videre omfang end i dag, selv om arrestanten ikke har givet samtykke hertil. Retsplejerådet har således anført i udtalelsen, pkt. 5.2.1, at en hensigtsmæssig udnyttelse af politiets og kriminalforsorgens ressourcer og en eliminering af arrestantens flugtmulighed i forbindelse med en fristforlængelse selvsagt må afvejes over for en række andre hensyn, der alle skal sikre, at retsmødet afvikles på en måde, der både er og opleves som retssikkerhedsmæssigt fuldt forsvarlig. Disse hensyn omfatter bl.a. hensynet til arrestanten og hensynet til fortrolighedsforholdet mellem arrestanten og forsvareren samt hensynet til sagens oplysning og princippet om bevisumiddelbarhed.

Efter en aktuel afvejning af de omtalte hensyn har Retsplejerådet fundet, at det på baggrund af erfaringerne fra pilotforsøgene og i lyset af den teknologiske udvikling vil være forsvarligt at tillade brug af videokommunikation ved fristforlængelser i videre omfang end anbefalet i rådets betænkning nr. 1401/2001 om reform af den civile retspleje I (Instansordningen, byrettens sammensætning og almindelige regler om sagsbehandlingen i første instans).

Som anført i lovforslagets pkt. 2.3.1.7. er Justitsministeriet enig i Retsplejerådets generelle synspunkter og har derfor også tilsluttet sig Retsplejerådets forslag, hvorefter retten kan bestemme, at en sigtet, der er varetægtsfængslet eller undergivet anden frihedsberøvende foranstaltning efter retsplejelovens kapitel 70, deltager i et retsmøde om fristforlængelse via videokommunikation, når retten finder det ubetænkeligt henset til formålet med retsmødet og sagens øvrige omstændigheder.

Det vil bero på en konkret helhedsvurdering, om det vil være ubetænkeligt, at sigtede deltager via videokommunikation. I lovforslagets bemærkninger er anført, at der i denne vurdering bl.a. kan indgå den tidsmæssige udstrækning af varetægtsfængslingen, sigtedes og forsvarerens begrundelse for et ønske om personlig deltagelse, og om sigtede er blevet sigtet for nye og væsentlige lovovertrædelser. Efter Justitsministeriets opfattelse vil det ikke være hensigtsmæssigt at angive udtømmende, i hvilke konkrete tilfælde det er ubetænkeligt, at sigtede deltager via videokommunikation, men der bør overlades et skøn til retten.

I rettens skøn vil efter omstændighederne også kunne indgå, om forsvareren har praktisk mulighed for at deltage i retsmødet via videokommunikation fra samme sted som sigtede, jf. herved den foreslåede § 748 b, stk. 2.

Som anført af Retsplejerådet må man også holde sig for øje, at hvis retten under retsmødet finder sigtedes personlige tilstedeværelse i retten nødvendig, så vil retten kunne fastsætte en ny, kort frist for varetægtsfængslingen og et tidspunkt for et nyt retsmøde, hvor sigtede kan bringes til retten.

Dertil kommer, at sigtede fortsat vil have krav på at være til stede i retten i grundlovsforhøret, hvor der tages stilling til, om betingelserne for at iværksætte en varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foran-

staltning er opfyldt, og sigtede vil have krav på at være til stede i retten ved retsmøder, hvor der første gang skal tages stilling til forlængelse af en varetægtsfængsling eller en isolation ud over retsplejelovens normale tidsmæssige grænser for varetægtsfængsling og isolation. Dette følger af forslagene til retsplejelovens § 748 a, stk. 1, 4. pkt., og § 748 b, stk. 1, 2. pkt.

På den anførte baggrund tager lovforslaget efter Justitsministeriets opfattelse hensyn til de retssikkerhedsmæssige betæneligheder, som Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Forsvarer og Danske Advokater har givet udtryk for i deres høringssvar.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt anvendelse af videokommunikation i retsmøder om fristforlængelse vil medføre ressourcebesparelser, vil erfaringerne fra Syd- og Sønderjyllands Politikreds gøre det muligt at skønne mere præcist over, hvor ofte retterne vil kunne anvende udstyret i praksis i alle sagstyper, og hvor mange ressourcer i politiet der med de foreslåede bestemmelser om videokommunikation ved fristforlængelser vil kunne frigøres ved en landsdækkende brug af videokommunikation i forbindelse med fristforlængelser. Der henvises til lovforslagets pkt. 2.3.3.

Erfaringerne fra Syd- og Sønderjyllands Politikreds vil også give grundlag for at vurdere, om de foreslåede regler mod forventning giver anledning til praktiske vanskeligheder, som ikke blot kan afhjælpes gennem en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af de involverede aktørers arbejde.

Advokatrådet har endvidere anført, at der i tilknytning til loven som minimum bør indføres bestemmelser om, hvilke tekniske krav der stilles til det tekniske udstyr. I denne forbindelse henviser Advokatrådet til Retsplejerådets bemærkninger om, at den varetægtsfængslede bør have mulighed for at kunne se alle deltagere i retsmødet med videre. Det er endvidere afgørende, at fortroligheden mellem forsvarer og klient under retsmødet sikres, inden forsøgsordningen gøres obligatorisk. Hvis forsvarer og klient ikke befinder sig i samme lokale bør det desuden sikres, at der kan ske fortrolig overførsel af dokumenter mellem forsvarer og klient. Endelig henviser Advokatrådet til, at det fremgår af evalueringsrapporten side 33, at parterne ikke nødvendigvis kan opnå øjenkontakt med personerne i den anden ende, hvilket må være en forudsætning for, at forslaget kan vedtages.

Justitsministeriet finder, at den varetægtsfængslede skal have mulighed for at kunne se alle deltagere i retsmødet, ligesom sigtede bør kunne få øjenkontakt med de centrale aktører, dvs. dommer(e), anklager(e) og forsvarer(e). Derudover skal det sikres, at forsvarer og klient, der befinder sig i samme lokale, kan kommunikere i fortrolighed under retsmødet, og at sigtede og forsvarer, der ikke er i samme lokale, også har adgang til at kommunikere fortroligt, f.eks. ved at de begge har mulighed for at gå til et tilstødende lokale og derfra tale uforstyrret sammen via en særskilt og ikke-overvåget telefon- eller videoforbindelse. Ministeriet finder, at disse forudsætninger med hensyn til tekniske krav til videoudstyret og krav til indretningen af rettens lokaler ikke bør fremgå af retsplejeloven, idet det vil indgå i rettens vurdering af, om anvendelse af videokommunikation er ubetænkeligt, hvorvidt kravene er opfyldt.

Rigsadvokaten henviser til, at retten ifølge forslaget til § 748 b, stk. 3, kan tillade, at anklageren deltager i retsmøde om fristforlængelse ved anvendelse af videokommunikation i tilfælde, hvor sigtede deltager i retsmødet på denne måde, eller hvor sigtede ikke deltager i et retsmøde om fristforlængelse. Det bør efter Rigsadvokatens opfattelse fremgå af lovforslaget, at denne bestemmelse ikke berører den adgang til at forlænge en varetægtsfængsling uden tilstedeværelse af hverken sigtede, forsvarer eller anklageren, som i dag anvendes i praksis i tilfælde, hvor den sigtede i medfør af bestemmelsen i retsplejelovens § 767, stk. 1, sidste pkt., har givet afkald herpå.

Det er anført i lovforslagets bemærkninger til den foreslåede § 748 b, at lovforslaget ikke tilsigter at udvide den adgang for sigtede til at være til stede, som gælder i dag. Hvis retten finder, at en fremstilling af sigtede i retten vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder, har sigtede således ikke krav på personlig deltagelse i mødet, jf. § 767, stk. 1, 6. pkt. Lovforslaget berører heller ikke den adgang til at forlænge en varetægtsfængsling uden tilstedeværelse af sigtede, forsvarer og anklageren, som i dag anvendes i praksis i tilfælde, hvor den sigtede i medfør af bestemmelsen i retsplejelovens § 767, stk. 1, sidste pkt., har givet afkald herpå.

Rigsadvokaten oplyser, at flere politidirektører peger på, at forslaget til § 748 a, stk. 3, nr. 3, og § 748 b, stk. 3, nr. 2, om, at der i øvrigt skal foreligge særlige grunde til at tillade anklagerens deltagelse via videokommunikation, forekommer unødvendigt ved siden af kravet i § 748 a, stk. 3, nr. 2, og § 748 b, stk. 3, nr. 1, om, at retten skal finde anklagerens del-

tagelse via videokommunikation forsvarlig. Rigsadvokaten finder, at det på den baggrund kan overvejes, om det i lovforslagets bemærkninger bør angives, at der i almindelighed ikke skal stilles strenge krav til disse særlige grunde, idet det samtidig bør være forudsat, at anklageren kommer til stede i retten i de tilfælde, hvor der ikke er nogen væsentlig ressourcemæssig besparelse ved deltagelse via videoforbindelse.

Det er anført i lovforslagets bemærkninger til den foreslåede § 748 b, at særlige grunde til, at anklageren kan deltage i retsmødet via videokommunikation, f.eks. kan være, at anklageren har lang rejseafstand, at anklageren har måttet træde til med kort varsel, eller at retsmødet må forventes at være meget kortvarigt. Justitsministeriet finder, at vurderingen af, om der foreligger særlige grunde, herudover bør være overladt til retens skøn.

Samtlige byretter anbefaler, at de bestemmelser om videokommunikation, der blev indføjet i retsplejeloven ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreformen) sættes i kraft af justitsministeren, så den stigende anvendelse af videokommunikation uden for området for fristforlængelser understøttes, og gør det muligt for retterne i endnu højere grad at tilbyde borgerne den fleksible og dermed under tiden hurtigere berømmelse af sagerne, som anvendelse af videokommunikation kan indebære. Byretterne har anført, at erfaringerne fra forsøgsperioden og den efterfølgende fortsatte anvendelse af videokommunikation har vist et stort anvendelsespotentiale i blandt andet civile sager, men også i hovedforhandlinger i straffesager, hvor det offentliges udgifter til vidners transport og tabt arbejdsfortjeneste kan reduceres, ofte betydeligt. Desuden vil retterne få mulighed for at opfylde Danmarks internationale forpligtelse til at kunne afhøre vidner ved hjælp af videokommunikation efter begæring af udenlandske myndigheder, jf. retsplejelovens § 190. En videre udrulning af videokonferencefaciliteterne til byretterne ses derfor ikke at burde afvente gennemførelsen af endnu en forsøgsordning alene for at undersøge anvendelsesmulighederne ved fristforlængelser med udgangspunkt i de særlige geografiske forhold, som kendetegner Syd- og Sønderjyllands Politikreds.

Domstolsstyrelsen har tilsluttet sig byretternes høringssvar. Styrelsen har endvidere anført, at videokommunikationsudstyret udover den tiltænkte anvendelse i forbindelse med afgivelse af forklaringer i retssager også vil kunne anvendes til andre formål, herunder som AV-udstyr i for-

bindelse med fremvisning af dokumenter mv. under retssager og til lydoptagelse af forklaringer straffesager. For så vidt angår lydoptagelse af forklaringer har styrelsen særligt henvist til det forsøg, der for tiden gennemføres ved udvalgte byretter, med lydoptagelse af forklaringer i straffesager i medfør af lov nr. 67 af 11. februar 2008 om ændring af retsplejeloven (Forsøgsordning med lydoptagelse af forklaringer i straffesager). Det pågældende udstyr vil – hvis forsøgsordningen med lydoptagelse udvides til de øvrige retter – således bl.a. også kunne anvendes til lydoptagelse af forklaringer i straffesager. Styrelsen har i den forbindelse foreslået, at forsøgsordningen med lydoptagelser af forklaringer i straffesager udvides til også at omfatte retterne i Esbjerg og Sønderborg. Styrelsen har endeligt bemærket, at udgifterne til indkøb af det fornødne udstyr til gennemførelsen af forsøgsordningen i Syd- og Sønderjyllands Politikreds ikke kan afholdes inden for domstolenes nuværende bevillingsmæssige rammer.

Rigsadvokaten oplyser, at en politidirektør peger på, at videokommunikation ikke alene bør installeres i arresthuse, men også i de sikrede ungdomsinstitutioner og retspsykiatriske hospitalsafdelinger, hvis det fulde udbytte af ordningen skal opnås. Det fremgår således af forslaget til § 748 b, at bestemmelsen også omfatter andre frihedsberøvende foranstaltninger efter kapitel 70.

Som anført i lovforslagets pkt. 2.3.3 er der ikke på nuværende tidspunkt økonomisk mulighed for at installere det fornødne kommunikationsudstyr i alle politi- og retskredse på én gang, men de retter og andre institutioner, der har deltaget i forsøgsordninger, har det fornødne udstyr. Herudover har Justitsministeriet til hensigt at opsætte udstyr til videokommunikation ved relevante byretter, arresthuse og politistationer med tilknytning til Syd- og Sønderjyllands Politikreds med henblik på ibrugtagning den 1. oktober 2009.

På den baggrund vil Justitsministeriet i givet fald sætte de foreslåede bestemmelser om videokommunikation ved fristforlængelser og de bestemmelser om videokommunikation, som blev indføjet i retsplejeloven ved politi- og domstolsreformen (lov nr. 538 af 8. juni 2006), i kraft den 1. oktober 2009.

En samtidig ikrafttrædelse af de tidligere vedtagne regler om videokommunikation og de foreslåede nye regler om videokommunikation ved

fristforlængelser indebærer, at de retter, der har det fornødne kommunikationsudstyr, kan anvende dette fra lovens ikrafttræden.

Erfaringerne fra Syd- og Sønderjyllands Politikreds vil gøre det muligt at skønne mere præcist over, hvor ofte retterne vil kunne anvende udstyret i praksis i alle sagstyper, og hvor mange ressourcer i politiet der med de foreslåede bestemmelser om videokommunikation ved fristforlængelser vil kunne frigøres ved en landsdækkende brug af videokommunikation i forbindelse med fristforlængelser.

Videokonferenceudstyret vil senere kunne installeres og anvendes i hele landet, herunder eventuelt også i de sikrede ungdomsinstitutioner og retspsykiatriske hospitalsafdelinger. Der vil i den forbindelse skulle tages stilling til finansieringen.

Endelig bemærkes, at den forsøgsordning med lydoptagelser af forklaringer i straffesager, som Domstolsstyrelsen ønsker udvidet til også at omfatte retterne i Esbjerg og Sønderborg, blev iværksat ved lov nr. 67 af 11. februar 2008 om ændring af retsplejeloven (Forsøgsordning med lydoptagelse af forklaringer i straffesager). Justitsministeriet har meddelt styrelsen, at der ikke er noget til hinder for den ønskede udvidelse af forsøgsordningen.

2. Anvendelsen af videokommunikation ved fristforlængelse efter udlændingeloven (ændring af udlændingelovens §§ 37 og 37 c, jf. lovforslagets § 2)

Samtlige byretter anbefaler, at der også indføres mulighed for, at retten kan træffe bestemmelse om anvendelse af videokommunikation i retsmøder om fristforlængelser efter udlændingelovens § 36. Byretterne har henvist til den forsøgsordning med videokommunikation, som i 2007 blev gennemført med deltagelse af retterne i Århus, Glostrup, København og på Bornholm, og som i 2008 blev udvidet med Retten i Hillerød, som bl.a. har gennemført adskillige retsmøder om fristforlængelser af frihedsberøvede udlændinge i Ellebæk (tidl. Sandholmlejren) efter udlændingelovens § 36.

Som omtalt i lovforslagets pkt. 3.2 gennemførte Domstolsstyrelsen et pilotforsøg ved Retten i Hillerød og i Ellebæk (tidligere Sandholmlejren), hvorunder der blev afholdt ca. 30 videoretsmøder om forlængelse af frihedsberøvelse af udlændinge. De pågældende retsmøder blev afholdt

som videoretsmøde med udlændingens samtykke. Domstolsstyrelsen har over for Justitsministeriet oplyst, at erfaringerne fra dette forsøg er positive.

På baggrund af erfaringerne fra dette pilotforsøg og af de samme grunde, som gør sig gældende med hensyn til anvendelse af videokommunikation ved forlængelse af fristen for varetægtsfængsling og andre frihedsberøvende foranstaltninger efter retsplejelovens kapitel 70, finder Justitsministeriet, at det vil være retssikkerhedsmæssigt forsvarligt at tillade brug af videokommunikation i videre omfang i forbindelse med fristforlængelser for udlændinge, der er varetægtsfængslet efter udlændingelovens § 35 eller administrativt frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36.

For så vidt angår udlændinge, der er varetægtsfængslet efter udlændingelovens § 35, vil den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 748 b finde anvendelse. For så vidt angår udlændinge, der er administrativt frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36, er det derimod nødvendigt med en ændring af udlændingelovens § 37 for, at den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 748 b om sigtedes, forsvarerens og anklagerens deltagelse i retsmøder om fristforlængelser tillige kan finde anvendelse på udlændingens, den beskikkede advokats og politiets repræsentants deltagelse i retsmøder om forlængelse af frihedsberøvelsen i medfør af udlændingelovens § 37. Tilsvarende gælder i forhold til udlændingelovens § 37 c om iværksættelse og forlængelse af isolation.

På den baggrund har Justitsministeriet efter aftale med Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration medtaget et forslag til ændring af udlændingelovens §§ 37 og 37 c i lovforslaget. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil.

3. Justering af dommernormering (ændring af §§ 5 og 9 i retsplejeloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 1 og 2)

Domstolenes Tjenestemandsförening anfører, at den foreslåede ændring vedrørende landsdommernormering findes hensigtsmæssig set i forhold til den ændrede instansordning.

Den foreslåede ændring af dommernormeringen ved byretterne i lovforslagets § 1, nr. 2, var ikke medtaget i det udkast til lovforslag, som Justitsministeriet sendte i høring den 29. januar 2009.

Denne del af lovforslaget bygger på en anbefaling fra Domstolsstyrelsen, som har oplyst, at man har foretaget en uformel høring af Østre Landsret og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter og Dommerforeningen. I de høringssvar, som styrelsen modtog, har retterne tilsluttet sig forslaget eller ikke haft indvendinger herimod.

III. Lovforslaget

Det fremsatte lovforslag adskiller sig fra det udkast, der var i høring, på følgende punkter:

1. Lovens titel er ændret fra ”Forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Videokommunikation ved fristforlængelser og landsdommernormering)” til ”Forslag til lov om ændring af retsplejeloven og udlændingeloven (Videokommunikation ved fristforlængelser og justering af dommernormering)”.
2. Der er indsat en bestemmelse, der justerer fordelingen af dommere fra den landsdækkende ordning, som kan udnævnes ved de enkelte byretter, (lovforslagets § 1, nr. 2).
3. Der er foretaget redaktionelle ændringer af forslaget til retsplejelovens § 748 b (lovforslagets § 1, nr. 4).
4. Der er indsat to bestemmelser om ændring af udlændingeloven, hvorefter de foreslåede regler om videokommunikation ved fristforlængelser også skal finde anvendelse for udlændinge, der får forlænget en administrativ frihedsberøvelse efter udlændingelovens § 36, og hvor der efter udlændingelovens § 37 c skal tages stilling til iværksættelse eller forlængelse af isolation i forbindelse med en sådan frihedsberøvelse (lovforslagets § 2).
5. Ikrafttrædelsesdatoen for justeringen af dommernormeringen er ændret fra 1. april 2009 til 1. maj 2009 (lovforslagets § 3, stk.1).
6. Der er tilføjet en bemyndigelse for ministeren for indvandrere, flygtninge og integration til at sætte ændringen af udlændingeloven i kraft samt en hjemmel til at sætte ændringen af udlændingeloven i kraft for

Færøerne og Grønland ved kongelig anordning (lovforslagets § 3, stk. 3, og § 4, stk. 2).